

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-1144

10.12.2024

Gjensidige Forsikring ASA

Retts hjelp

Erstatningskrav etter fritidsulykke – sammenheng med sikredes yrke eller erverv?

Sikredes ektefelle A. ble utsatt for en skade da han spilte minigolf på fritiden og krevde erstatning for tap av inntekt og utbytte under sin fritidsulykkforsikring. Da kravet ble bestridt, ba sikrede om retts hjelp via sin innboforsikring. Foretaket avslo kravet med henvisning til unntaket i vilkårene for "Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv", og påpekte at tvisten handlet om beregning av inntektstap og tap av utbytte. Sikrede var uenig og anførte at det avgjørende for om unntaket kom til anvendelse var om skadehendelsen som utløste kravet var knyttet til A. sitt arbeidsforhold, noe som ikke var tilfellet siden hendelsen inntraff på fritiden. Nemndas flertall kom til at tvisten var knyttet til sikredes yrke, da tvisten først og fremst dreide seg om beregningen av sikredes inntektstap og tap av utbytte etter skaden.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelp knyttet til tvist om beregning av inntektstap og tap av utbytte.

Sikrede hadde retts hjelpdekning i foretaket knyttet til bl.a. sin innboforsikring.

I retts hjelpvilkårene sto det at forsikringen ga dekning for bl.a. "Rimelige og nødvendige utgifter til advokat" når sikrede var "part i tvist", at det som "Dekkes" er "Tvister som er oppstått når forsikringen er i kraft, med mindre tvisten er unntatt i kolonnen til høyre", og i høyre kolonne sto det under "Dekkes ikke" bl.a. "Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv".

Sikrede meldte 18.4.24 krav om retts hjelp knyttet til en erstatningssak etter en fritidsulykke og opplyste i skademeldingen at:

Den 02.02.2024 brakk jeg nakken og er 90% sykemeldt - jeg har fritidsulykkforsikring gjennom jobb - den er til Tryg. De har godkjent skaden som fritidsulykke - men Tryg/Claims Link er uenig i beregning av inntektstapet - så jeg har engasjert en advokat i saken.

I skademeldingen ble det videre opplyst at krav i erstatningssaken ble fremsatt 6.3.24, at det ble bestridt 12.4.24, og at den økonomiske interessen i saken beløp seg til kr 1 000 000.

I et brev av 16.4.24 fra sikredes advokat til NHO Forsikring fremkom det at det var sikres ektefelle (heretter kalt A.) som var blitt skadet, og som hadde en pågående sak mot NHO Forsikring om dekning under en fritidsulykkforsikring. Det var anmodet om kr 200 000 i a-konto og bl.a. påpekt at "... A. sitt inntektstap som følge av skaden er betydelig, og at selskapets a-kontobetaling på kr. 20.000 på ingen måte er dekkende for hans faktiske tap". Det ble redegjort for A. sitt inntektsnivå for 2023 og argumentert for inntektsnivået for 2024. Det ble ellers vist til at A. hadde fått melding om at han hadde sykepengerrettigheter frem til 15.1.25, slik at perioden han måtte søke om AAP ble lengre enn antatt. I tillegg ble det vist til at "Ettersom hans muligheter til å ta ut utbytte i firma vil være tilnærmet lik null så lenge dagens situasjon vedvarer, anfører ...A. at selskapet også er erstatningsansvarlig for hans tapte utbytte".

Foretaket etterlyste 5.6.24 dokumentasjon hvor det fremkom at kravet og beregningen av inntektstapet var bestridt, og det mottok 2.7.24 en ny skademelding via sikredes advokat. Det ble da opplyst at rettshjelp ble krevd via innboforsikringen, at A. "var utsatt for ulykkesskade på fritiden den 02.02.24 da han ble påført nakkebrudd. Motpart har avvist å erstatte ..A sitt.. fremsatte krav om inntektstap", samt at kravet ble fremsatt 9.4.24 og bestridt 12.4.24.

Foretaket etterspurte 23.8.24 ytterligere dokumentasjon, og sikrede viste 10.9.24 til et svar av 15.5.24 fra NHO Forsikring hvor det sto:

Klienten opplyser i epost 15. februar 2024 følgende: "... Jeg var 50 % sykemeldt i 8 måneder i 2023 ...". Til tross for dette mottok han kr 1 029 000 i lønn og kr 158 000 i overskudd utgiftsgodtgjørelse, kr 525 878 i aksjeutbytte m.m. På mitt spørsmål om hvorfor det ikke fremgår sykepenger fra NAV i Skattemeldingen for 2023, skriver skadelidte i epost 6. mars 2024: "...firma K.. fikk sykepenger refundert fra NAV, jeg fikk igjen av ..firma K..". Vi kan da bare forstå det slik at han mottok full lønn fra arbeidsgiver under sykemeldingen (også utover 6 G).

Dette kan bare forstås som at arbeidsgiver har dekket full lønn under sykdom, og da oppstår intet tap. Forsikringen dekker ikke økonomisk tap som dekkes fra annet hold, inkludert arbeidsgiver. Når arbeidsgiver kunne utbetale full lønn under langvarig sykemelding i 2023, må vi forutsette at det også kan gjøres i 2024. Forsikringen dekker ikke bedriftens tap. Videre dekker forsikringen selvsagt ikke tapt inntekt grunnet redusert aktivitet i selskapet, noe som hadde pågått et helt år før uhellet. Klienten har opplyser i epost 6. mars 2024 at han var 50 % sykemeldt fra 15. februar 2023 til 19. oktober 2023. I mottatt permitteringsvarsel datert 4. oktober 2023 står: "På grunn av arbeidsmangel permitteres du 75 % fra din stilling med virkning fra 14 dager fra dags dato." Altså fra friskmeldingsdato.

Vi finner også grunn til å sitere fra brev fra NAV 21. mars 2024, hvor det står blant annet følgende:

... Du ble sykemeldt den 03.02.24. På dette tidspunktet var du 75% permittert fra din stilling hos ..firma K... De siste par månedene hadde du jobbet ca 26%.

...

I perioden 27.12.23 til og med 04.02.24, har du oppført arbeid tilsvarende 26% på meldekortene. Dette stemmer godt med din permitteringsgrad.

Vi registrerer at du har i etterkant gitt beskjed om at permitteringen var over etter 02.02.24. Du er daglig leder hos arbeidsgiver ..firma K.. og kan derfor avslutte permitteringen selv. ...

Dette var litt av et sammentreff. Økte arbeidsmengden fra 26 til 100 % akkurat på skadedato?

For ordens skyld presiseres at det kun er eventuelt tap av lønnsinntekt som er gjenstand for erstatning, ikke eventuelt tap av utbytte.

Det er for øvrig også et spørsmål om det bedriften gikk så godt at han kunne ta ut like høy lønn i 2024 som i 2023, uavhengig av aktuelle.

[...]

Foretaket avsto 17.9.24 søknaden om rettshjelp med bl.a. følgende begrunnelse:

I forsikringsvilkårene står det at vi gjør unntak for:

- Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv utenom det som er forsikret under landbruksforsikring.

Basert på mottatte dokumenter i saken mener vi tvisten handler om beregning av inntektstap og tap av utbytte. Dette har "sammenheng med sikredes yrke eller erverv".

Det fremgår av praksis fra Finansklagenemnda at det dessuten ikke kreves direkte eller umiddelbar sammenheng med yrke eller erverv, jf. blant annet FinkN-2019-949 og FinKN-2016-31.

På vegne av sikrede ble klage sendt Finansklagenemnda 17.9.24.

Sikrede har i det vesentlige anført at tvisten er dekket av rettshjelpforsikringen, idet skadehendelsen inntraff da A. spilte minigolf på fritiden i et område som ikke hadde sammenheng

med hans yrke. Sikrede bemerker dessuten at erstatning for inntektstap bare er én av flere tapsposter som vil bli krevd erstattet. I A. sin sak er det ikke tvist om arbeidsevnen eller graden av den, men om hvilket økonomisk tap A. er påført pga. fritidsulykken. Det at forsikringsdekningen som sådan har en sammenheng, i den grad erstatning for inntektstap kan sies å ha sammenheng med et arbeidsforhold, mener sikrede ikke er avgjørende.

Ved trafikkulykker har nemnda trukket grensen for unntaket mot transportoppdrag som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv. Tvistetemaet har sin rot i avledede rettigheter etter skadekonsekvensen av selve ulykken. Sikrede mener at så lenge A. sitt skadetilfelle ikke har sammenheng med hans yrke eller erverv, så kan det ikke anføres at skadekonsekvensene og realiteten i tvistetemaet i saken, har sammenheng med A. sitt yrke eller erverv.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at saken ikke omfattes av rettshjelpforsikringen, idet A. sin tvist gjelder spørsmål om hvilket inntektstap han vil ha knyttet til sitt arbeid (yrke), og vilkårene har unntak for "- Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv".

Formuleringen "sammenheng med" krever ikke at det skal være direkte eller umiddelbar sammenheng mellom sikredes yrke og tvisten. Det er heller ikke krav om at tvisten kun har sammenheng med sikredes yrke, dersom den også har sammenheng med yrket. Nemnda har tidligere vist til at ordlyden åpner for at "tvisten kan ha "sammenheng med" yrke eller erverv selv om den også har sammenheng med private forhold". Diskusjonen i angjeldende sak knytter seg til A. sitt inntektstap i sammenheng med en skade som gjør at han ikke er "arbeidsdyktig", og det økonomiske elementet underbygger at den har sammenheng med A. sitt arbeid og således yrke. Til sammenlikning viser foretaket til at saker om uførepensjon er unntatt, selv om de beror på en vurdering av helsetilstand og et rent økonomisk spørsmål.

Vedrørende A. sitt krav mot NHO Forsikring knyttet til tap av utbytte, så er foretakets syn at "utbytte" omfattes av unntaket som gjelder erverv. Foretakets syn er at forholdet knyttet til utbytte klart er av et visst profesjonelt preg, noe som fremgår av firma K. sin hjemmeside, og også A. sin organisering av selskaper, som både viser ham som daglig leder og styreleder av flere selskaper, jf. Proff.no. Dette viser ifølge foretaket at saken også omfattes av unntaket for erverv og har sammenheng med det, i tillegg til nevnte unntak om yrke.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Saken gjelder krav om rettshjelp knyttet til tvist om beregning av inntektstap og tapt utbytte.

Sikrede hadde rettshjelpdekning i foretaket knyttet til bl.a. sin innboforsikring.

Rettshjelpvilkårene bestemmer at forsikringen dekker bl.a. "Rimelige og nødvendige utgifter til advokat" når sikrede er "part i tvist". Videre følger det av vilkårene at dekningen omfatter "[t]vister som er oppstått når forsikringen er i kraft, med mindre tvisten er unntatt i kolonnen til høyre". I høyre kolonne unntar vilkårene bl.a. "[t]vist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv".

Finansklagenemnda Skades flertall, Birgitte Hagland og Lars Barnholdt, bemerker:

Spørsmålet for flertallet blir om tvisten som det kreves rettshjelpdekning for, "har sammenheng med sikredes yrke eller erverv", og derfor er unntatt fra dekning. I nemndspraksis er det lagt til grunn at formuleringen "sammenheng" er ukvalifisert og betyr at det ikke kan stilles strenge krav til den tilknytningen som kreves mellom sikredes yrke eller erverv og tvisten, se bl.a. FSN 7553 (2008), FSN 6736 (2007), FKN 2010-79 (2010) og FinKN 2022-739. Tvisten er knyttet til sikredes yrke i den forstand at tvisten først og fremst dreier seg om beregningen av sikredes inntektstap og evt. tapt utbytte etter skaden. Foretaket har ikke bestridt at skaden i utgangspunktet er dekket av

A. sin fritidsforsikring; tvisten handler altså ikke om spørsmålet om skaden i det hele tatt er dekningsmessig. Slik saken er opplyst for flertallet, er det her tale om en tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv, og som er unntatt i vilkårene. Sikrede kan derfor ikke kreve rettshjelpdekning fra foretaket.

Nemndas mindretall, Fanny Helle, bemerker:

Mindretallet har kommet til at sikrede må gis medhold. Mindretallet mener, i motsetning til flertallet, at tvisten ikke kan sies å ha "sammenheng med sikredes yrke eller erverv".

Det er et grunnleggende krav i forbrukeravtaler at avtalevilkår skal være klare og forståelige, jf. forbrukeravtaledirektivet (1993/13/EØF) artikkel 5 første setning. Det heter videre at det er den tolkningen som er mest gunstig for forbrukeren som skal gjelde ved tvil om forståelsen av et vilkår, se også avtaleloven § 37 første ledd nr. 3.

Etter mindretallets syn tilsier en naturlig språklig forståelse av unntaket at tvisten må ha en tilknytning til sikredes yrkesutøvelse. Tvisten knytter seg her til hvilket økonomisk inntektstap som skal legges til grunn etter en skade som oppstod på fritiden. At sikredes inntektstap danner grunnlag for erstatningsutmålingen, er ikke være tilstrekkelig til at tvisten kan sies å ha en "sammenheng med sikredes yrke eller erverv". Etter mindretallets syn kreves det etter ordlyden en mer direkte sammenheng med sikredes yrke/erverv for at tvisten skal omfattes av unntaket.

Sikrede må derfor gis medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Lars Barnholdt (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).